

Dolgočasna pridiga?

Pridiganje je srce krščanskega služenja. Zgodovinarji, sistematični teologi in posebej svetopisemski učenjaki lahko veliko prispevajo k boljšemu razumevanju tega odločilnega dela služenja. Kaj pa realnost?

Vincet van Gogh, Cerkev

»Morda ni večjega mučenja, (...) kot je to, da morajo poslušati duhovnikove pridige«, je nekdo zapisal leta 1857. Ne bi bil presenečen, če bi se našli ljudje, ki bi se še danes z njim strinjali.

Zakaj je tako? Mogoče zato, ker imajo ljudje željo, da bi prišli do globljega uvida v svoje lastno stanje in stanje svojega sveta ter bili svobodni v hoji za Kristusom. Pridiganje nima drugega namena kot pomagati človeku, da pride do tega osnovnega uvida. Uvid pa je več kot intelektualno razumevanje; je spoznanje, ki je globlje in prevzame človekov razum in srce,

da mu celotna oseba potrdi z »da«. Je spoznanje, ki prevzame človekov razum in srce, njega celega. Ko človek lahko pride do tega celostnega spoznanja, je resnično sposoben poslušati Božjo besedo in slediti luči, ki vstopa v njegovo temo.

Kaj si mislite o današnji pridigi?

Še ni dolgo, ko je imel moj prijatelj pridigo, pri kateri sem mu tudi sam pomagal in na katero se je pripravljaj vsaj tri dni. Radoveden sem bil, kaj si o pridigi mislijo ljudje.

- Tako sem stopil k sedemnajstletnemu fantu in ga povprašal za mnenje o pridigi. Pogledal me je tako, kakor da ne bi mogel vprašati nič bolj neumnega, in ko si je z roko popravljal lase, je dejal: »Gospod, jaz pridig nikoli ne poslušam. To je čas, ko zadremam.« Odgovor me je kar vrgel s tira; pogledal sem naokoli, da bi našel koga, ki bi me lahko vsaj malo podprl.*
- Zagledal sem človeka pri tridesetih, ki je s svojo ženo in otroki prišel iz cerkve, ter sem ga ustavil in rekel: »Gospod, vas lahko nekaj vprašam? Kaj si mislite o današnji pridigi?« Takoj je odgovoril: »Glejte – ta duhovnik je gotovo lep mlad moški, vendar mislim, da se mora še ogromno naučiti. Vse to govorjenje ... da bi morali mi pomagati spremeniti Cerkev. Najraje bi šel na prižnico in kaj povedal...«*

Zakaj je pridiga dolgočasna?

a) Navajenost na sporočilo

Pridiganje pomeni oznanjevanje vesele novice, toda za večino ljudi **v pridigi ni prav nobene novice**. Skoraj nihče ne poslušaj pridige v pričakovanju, da bi slišal nekaj, česar še ne bi vedel. Slišali so o Jezusu, o njegovih učencih, reševanju, čudežih, o njegovi smrti in vstajenju...

Presenetljivo je videti, kako ljudje postanejo pozorni, kako široko odprejo oči, ko pridigar začne pridigo s kako posvetno zgodbico, ki služi kot aperativ, in kako se takoj pojavijo znaki zaspanosti, ko slišijo že znani stavek: *»In to je natančno to, kar je Jezus mislil, ko je rekel ...«* ... Res je žalostno, da Jezusovo ime za mnoge izgublja svojo privlačno moč.

Situacija je podobna slednjemu:

V katoliški šoli je učitelj vprašal učence, kdo je odkril parni stroj. Vsi so bili tiho, dokler končno ni neki majhen fant dvignil roke in rekel: »Mislim, da je spet Jezus.«

Kadar sporočilo postane tako običajno, da popolnoma izgubi sposobnost izzvati kakršen koli ustvarjalen odgovor, ne more več dolgo veljati za sporočilo.

b) Vzbujanje neobstojećih čustev

Včasih je celotna pridiga zgrajena na duhovniškem čutenju, ki je laiku precej tuje, sugerira **ideje, vprašanja in probleme, ki so večini tuji.**

Primer: Duhovnik je na vnebohod začel pridigo ...

»Danes smo se zbrali, da skupaj praznujemo vnebohod našega Gospoda Jezusa Kristusa. Še pred nekaj tedni je bilo naše srce polno veselja zaradi vstajenja našega Gospoda in sedaj smo žalostni z apostoli, ker nas On zapušča. Toda ne obupajmo, ker nas Jezus ne bo pustil samih, ampak nam bo čez nekaj dni poslal Svetega Duha. In ne samo apostolom, ampak bo tudi tej skupnosti, zbrani okrog njegovega oltarja, prinesel novo življenje in novo upanje ...«

- *Nad tem uvodom ni bil nihče prevzet. Nihče ni pokazal, da bi se spominjal, kako je bil srečen na veliko noč, ali kako žalosten je na ta vnebohod. Tu ni bilo nobene skupnosti, nobenega pravega praznovanja in zagotovo nobenega obupavanja ali želje, da bi Sveti Duh kmalu prišel. Samo nekaj osamljenih posameznikov, ki so vedeli, da je vnebohod zapovedan praznik, in da je zato treba k maši.*

c) Izključno teološko podajanje

Še težji problem je teološka obremenjenost pridigarja. Nekateri se tako navdušijo ob knjigi, ki so jo pravkar prebrali, da se čutijo dolžne deliti svoje navdušenje; dokler razočarani ne spoznajo, da npr. Karl Rahner ni tako prevzel njihovih poslušalcev, kot njih. Glavni razlog je v tem, da **svoje lastne teologije nimajo samo pridigarji, ampak tudi poslušalci.**

Primer: Študent teologije je dobil nalogo, da pripravi govor o Božjem kraljestvu.

Ko je študiral Sveto pismo in bral najnovejšo literaturo o tej temi je mislil, in misli, da ima jasno idejo o božjem kraljestvu, so mu predlagali, naj najprej obišče štiri družine, ki so v župniji, kjer bo pridigal, in jih vpraša, kaj one menijo o Božjem kraljestvu.

Najprej je šel k šolanemu vremenoslovcu, ki je v svojem življenju prebral veliko knjig in je odkril, da je napovedovanje precej težaven posel. In vremenoslovec mu je rekel: »Božje kraljestvo je izpolnitev Božjih obljub in človek se mora vzdržati nezdrave radovednosti o tem, kako natančno se bo to zgodilo.«

Nato je študent šel k trgovcu ki je bankrotiral in je njegova žena bila že več let bolna. Trgovec je rekel: »Božje kraljestvo so nebesa, kjer bom končno dobil svojo večno nagrado za svoje težko, mučno življenje.«

Nato je šel k bogatemu kmetu, ki je imel močno ženo ter dva lepa in zdrava otroka. In kmet je rekel: »Božje kraljestvo je lep vrt, kjer bomo nadaljevali srečno življenje, ki smo ga začeli na tem svetu.«

Nazadnje je študent prišel v hišo delavca, ki se je bil naučil dobre obrti in je bil ponosen, da je lahko služil denar s svojimi rokami. In delavec je dejal: »Božje kraljestvo je bila zvitá iznajdba Cerkve, da bi neizobražene naredila srečne in revne zadovoljne, toda odkar lahko sam skrbim zase in imam dobro službo, nimam več potrebe, da pride to kraljestvo.«

Ko se je študent teologije s svojih obiskov vrnil domov in ponovno prebral pridigo, mu je postalo jasno, da so njegove ideje še najbližje vremenoslovčevim, ki je bil navajen živeti v negotovosti. Da pa ga trgovec, ki išče nagrado, kmet, ki upa na nadaljevanje svoje sreče, in delavec, ki vidi kraljestvo v delu svojih rok, ne bodo mogli razumeti. In ko je ponovno bral Sveto pismo, je odkril, da je v Božjem kraljestvu prostor za vse štiri njegove župljane.

Velika skušnjava pridigarja je, da misli, da ima samo on teologijo, da verjame, da je najbolje, **da spreobrne vse, ki ga poslušajo, k svojem načinu razmišljanja.** Če to stori, potem ni dejansko ljubil svojega bližjega kakor samega sebe, saj ni sprejel njegovih pogledov in izkušenj enako resno kot svoje lastne.

***

Poglejmo torej, kakšen človek lahko pomaga drugemu, da pride do tega notranjega uvida.

Pridigar, ki vodi v notranji uvid oznanila

Božja beseda, ki je znamenje nasprotovanja in meč, ki prebada človekovo srce, lahko ljudi doseže le, če je postala telo in kri tistega, ki jo oznanja.

a) Sposobnost dialoga

Ko uporabljamo besedo dialog, ne mislim na dialoško pridigo, v kateri lahko vsak reče, kar bi rad oz. da javno sodeluje. Gre za to, kako vzpostavi odnos z ljudmi (z možmi in ženami) tako, da bodo sposobni odgovoriti na povedano s svojimi življenjskimi izkušnjami. Tako pojmovan dialog ni tehnika, ampak je pripravljenost pridigarja, da vzpostavi odnos, v katerem partnerja resnično lahko vplivata drug na drugega. V resničnem dialogu pridigar ne more ostati zunaj. Ne more ostati nedotakljiv in neranljiv. Biti mora popolnoma osebno vključen. To je lahko popolnoma notranji proces, v katerem ni besedne izmenjave, ampak zahteva tveganje, resnično angažiranost v odnosu med predavateljem in poslušalci. Samo v takem primeru lahko govorimo o resničnem dialogu.

Le če se vzpostavi tak dialog, bodo poslušalci spoznali, kdo v resnici so, ker bodo pridigarjeve besede odmevale v njihovih srcih in se zasedale v njihove osebne življenjske izkušnje. Ko poslušalci dovolijo njegovim besedam, da pridejo tako blizu, da postanejo njihovo meso in kri, lahko rečejo: »*To, kar ti govoriš glasno, jaz šepetam v temi na skrivnem, kar ti izgovarjaš tako jasno, sem jaz le slutil; kar si ti postavil v ospredje, sem jaz vedno čutil v sebi zakopano; kar si ti tako trdno držal v svojih rokah, je meni vedno polzelo skoz prste. Da, v tvojih besedah najdem sebe, ker tvoje besede prihajajo iz globine človeških izkušenj, in zato niso samo tvoje, ampak tudi moje, in tvoji uvidi ne pripadajo samo tebi, ampak prav tako meni.*« Ko človek, ki posluša pridigarja, lahko to reče, potem je to resničen dialog. In če bi bil malo bolj spontan, bi lahko rekel: »*Da, brat, to si prav povedal. Da. Amen. Aleluja.*« Samo v tem primeru je človek sposoben prepoznati resničen dialog in mu pritrditi. Lahko izpove ne le svoje pomanjkljivosti in napake, ampak tudi sprejeti samega sebe kot človeka, ki čuti močno potrebo po Božji besedi, ki ima moč, da ga osvobodi. Toda, če človek ni zmožen razumeti, kaj se dogaja v njem samem, če ne ve, kaj si resnično želi, čuti ali dela, potem besede, ki prihajajo od drugega, ne morejo prodreti v središče njegove osebe. Ko so čustva, ideje in teženja zlepljene v neprepustno, umazano skorjo, nobena rosa ne more izvabiti iz nje sadov in noben oblak ne more »deževati pravičnega«.

Kadar koli se preplašenemu in nedostopnemu človeku približa prijatelj, ki mu izrazi svojo solidarnost in mu ponudi svoj uvid in razumevanje kot izvor priznanja in jasnosti, lahko njegova zmedenost izgine in spet zagleda poti, ki vodijo k luči. Na ta način bodo vremenoslovec, trgovec, kmet in delavec lahko spoznali, da jim je ta človek preprosto odstranil masko, ki jih je ovirala, da bi videli ne njegova, ampak svoja stališča. Potem bodo priznali, da govori o njih in da Božja beseda ni samo zanj. Dialog ni večšina, ki se je lahko naučiš v šoli, ampak način življenja. Dialog se lahko uresniči le s pripravljenostjo pridiganja, da je do konca razpoložljiv za svoje poslušalce.

b) Razpoložljivost

S pomočjo razpoložljivosti pride do resničnega dialoga, ki vodi do novega uvida. Razpoložljivost je prvi pogoj za vsak dialog, ki vodi k rešilnemu uvidu. Pridigar mora biti pripravljen, da svojo vero in dvom, strahove in upanje, bojzani in veselje, kakor jih on razume in doživlja, posreduje poslušalcem, zato da se v njih prepoznajo; samo tako bo lahko odstranil mnoge ovire, ki preprečujejo Božji besedi, da bi rodila sadove.

In prav s tem se dotaknemo duhovnosti pridigarja. Če kdo hoče biti razpoložljiv za druge, mora biti predvsem razpoložljiv zase. Pridigar, ki bi bil rad resnični voditelj, je človek, ki je velikodušno posreduje svoje izkušnje tistim, ki si želijo, da bi bil njihov pridigar. Pridigar je poklican, da doživlja svoje življenje tako globoko, da bodo vremenoslovec, trgovec, kmet, delavec in drugi opazili, da se dotika točk, na katerih tudi njihovo življenje resnično zadrhti. Tako jim pomaga, da se odprejo odrešilnemu delovanju Božje besede. Kajti Carl Roger pravi: »To, kar je najbolj osebno, je najbolj splošno.«

Pri poslušanju pridigarja, ki je resnično popolnoma razpoložljiv tudi do sebe, kar pomeni, da je sposoben podariti svoje lastne življenjske izkušnje kot vir uvida, se poslušalcu ni treba več bati soočenja s svojim stanjem in s stanjem sveta, kajti tisti, ki stoji pred njim, je živa priča, da uvid osvobaja in ne ustvarja novih tesnob. Šele tako lahko brezbržnost in jeza izgineta, Božja beseda pa, ki so jo tako pogosto ponavljali, tako malo razumeli, najde plodna tla in se zakorenini v človekovi duši.

Povzetek

Pridigar je človek, ki je pripravljen dati svoje življenje za svoje ljudi. Božja beseda vedno prihaja na svet, čeprav se pogosto srečuje z brezbržnostjo in jezo. Pridigar je poklican, da odstrani te ovire in vodi ljudi k resničnemu uvidu, ki jih lahko osvobodi.

Povzela Brigita Perše po Henriju J. M. Nouwenu